

بررسی نقش مراکز مشاوره نیروی انتظامی در کاهش تعارضات زناشویی (مطالعه موردی؛ دواير مشاوره‌ای کلانتری‌های شهرستان بافت)

احمد منصوری^۱، سعید علوی*^۲، موسی منطری^۳، امین یادگارنژاد^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۹/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۱/۲۰

چکیده

تعارض زناشویی ناشی از ناهماهنگی زن و شوهر و رفتار غیرمسئولانه نسبت به ارتباط زناشویی و ازدواج است. به همین منظور مراکز جهت رفع تعارضات زناشویی ایجاد شده است و در همین راستا نیروی انتظامی فرا از مسئولیت‌های ذاتی خود در کلانتری‌های خود اقدام به ایجاد مراکز مشاوره به منظور حل مشکلات به خصوص حل تعارضات زناشویی نموده است. هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل مرتبط با ایجاد تعارضات زناشویی در زنان مراجعه کننده به دواير مشاوره‌ای کلانتری‌های فرماندهی انتظامی شهرستان بافت است.

این تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی برپایه روش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۵۸۰ نفر از زنان مراجعه کننده به مشاوره‌های کلانتری‌های فرماندهی انتظامی شهرستان بافت در سال ۱۳۹۴ است که نمونه‌ای به حجم ۲۶۵ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شد. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه تعارضات زناشویی است. که یافته‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار Spss ۱۸ به روش آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه خود زوج، به عنوان متغیر تأثیرگذار بر رضایت زناشویی بررسی شده است ولی یکی از مشکلات امروزه زوج‌های جوان به خصوص در این پژوهش، رویارویی با باورها و طرحواره‌های ناسازگاری است که از خانواده مبدأ به خانواده هسته‌های تازه شکل گرفته تحمیل می‌شود که همین امر زمینه ساز تعارض به خصوص در روزهای نخستین ازدواج می‌شود. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ضرب و جرح، مشکلات ناشی از خانواده، ترک انفاق از جمله مهم ترین عوامل بروز تعارضات در خانواده است و بین عوامل مرتبط با تعارضات و نقش مراکز مشاوره در کاهش تعارضات رابطه وجود دارد.

واژگان کلیدی: تعارضات زناشویی، مشاوره، مراکز مشاوره انتظامی، کلانتری.

۱- کارشناس ارشد مدیریت فرماندهی و ستاد، ۰۳۴۲۱۸۲۱۰۴

۲- کارشناس ارشد علوم سیاسی، عضو پژوهشگران ف.ا.ا.کرمان، *(نویسنده مسئول): ۰۹۱۳۲۷۹۳۰۰۱ (Alavi. @yahoo.com)

۳- کارشناس ارشد مطالعات خانواده، ۰۹۱۳۳۹۵۳۸۱۱

۴- کارشناس ارشد مدیریت فرماندهی و ستاد، ۰۹۱۳۵۸۲۳۶۶۰ (Asadyadegar @ yahoo.com)

خانواده یکی از مهم‌ترین و مقدس‌ترین نهادهای جامعه بشری است که نقش‌های متفاوت و گوناگونی را ایفا می‌کند در این میان زن و شوهر به عنوان شکل دهنده‌ی اولیه نهاد خانواده مهم‌ترین وظایف را در قبال حفظ و تداوم آن بر عهده خواهند داشت. چرا که وجود درگیری و نزاع، تعارض و... در خانواده خود زمینه‌های به هم پاشیدگی در صورت عدم توجه و رسیدگی به موقع به این اوضاع از میان رفتن سرمایه‌های خانوادگی و اجتماعی را به دنبال خواهد داشت و آنچه اینجا هم جلوه می‌نماید این موضوع است که خانواده نیز مانند سایر نهادهای اجتماعی و به عنوان یک نمونه از اجتماعات بشری بدون آسیب و به طور واضح‌تر تعارض زوجین نخواهد بود و در بسیاری از موارد این امر طبیعی و عادی قلمداد می‌شود و تنها زمانی موجبات و نگرانی را فراهم می‌نماید که از حد خود تجاوز کرده و باعث فعل در کارکردهای اساسی خانواده که همان پرورش نسل و تزیق عاطفی است را فراهم نماید. بنابراین شناخت این قضیه از همان ابتدا می‌تواند گامی مؤثر در جهت رفع آن باشد که در این پژوهش به آن پرداخته خواهد شد (اعزازی، ۱۳۷۹: ۱۲).

حل تعارضات زناشویی یکی از آرزوهای مشاوران خانواده است. اگر بپذیریم که هیچ زندگی مشترکی بدون تعارضات قابل تصور نیست، آن گاه می‌توانیم خود را از فشار چرایی به وجود آمدن مشکل برهانیم و در عوض به حل آن فکر کنیم. همه ما در زندگی کم و بیش شاهد مشاجره بین پدر و مادر بوده‌ایم و یا خود به عنوان والدین گاهی با همسرمان مشاجره کرده‌ایم. حتماً شنیده‌اید که قدیمی‌ها می‌گفتند دعوا، نمک زندگی است. شاید منظور آن‌ها این بوده است که هیچ زندگی بدون دعوا نمی‌شود. اما موضوع این است که اگر این دعوای یا تعارضات در زندگی مشترک حل نشود، دیگر نه نمک زندگی بلکه سمی مهلک خواهد بود که اساس آن را به خطر خواهد انداخت. از این رو حل این تعارضات که مایه اصلی اختلاف در زندگی مشترک است، هم و غم مشاوران و کارشناسان خانواده می‌باشد و هرچه در این زمینه تلاش شود باز کم است. خوشبختانه با پیشرفت علم مشاوره و آشنایی نسبی مردم با مشاوره‌ها، استفاده از تکنیک‌های مختلف برای حل مشکلات زناشویی رواج پیدا کرده است.

بیان مسأله

از آغاز زندگی بشر تاکنون در هر جامعه و اجتماعی از کوچک تا بزرگ پیشرفته یا عقب مانده شهری و روستایی معضل آسیب اجتماعی وجود داشته است و برنامه ریزان اجتماعی و فرهنگی جامعه درصدد پیشگیری و کاهش میزان ابتلای افراد اجتماع به آسیب‌ها هستند مراکز مشاوره کلانتری‌ها قسمتی از کارشان ارائه خدمات مشاوره به منظور کاهش معضلات اجتماعی و آسیب‌ها است که یکی از این معضلات تعارضات زناشویی است و مراکز مشاوره کلانتری‌ها به منظور تأمین امنیت روانی- اجتماعی دولت به شکل‌های مختلف، مستقیم و غیرمستقیم باید در جهت تأمین، تقویت و حفظ امنیت جامعه تلاش کند. تحقیقات جامعه شناختی نشان می‌دهد که ریشه اغلب جرم‌ها و بزهکاری‌های کودکان و نوجوانان از روابط نامناسب و اختلافات خانوادگی و ناسازگاری‌های زندگی زناشویی شروع می‌شود زندگی زناشویی یکی از جهانی‌ترین نهادهای بشری است که از دو نفر با توانایی‌ها و استعداد‌های متفاوت و با نیازها و علایق مختلف و در یک کلام با شخصیت‌های گوناگون تشکیل شده است (گلدنبرگ، ۲۰۰۰) یک رابطه زناشویی صمیمی مستلزم آن است که زوجین به دلیل همکاری و تصمیمات مشترکی که می‌گیرند درجات مختلفی از استقلال و همبستگی را نشان می‌دهد که این تفاوت‌ها را می‌توان روی یک پیوستار، از تعارض خفیف یا تعارض کامل طبقه‌بندی کرد (یونگ و لانگ، ۱۹۹۸). تعارض زناشویی ناشی از ناهماهنگی زن و شوهر و رفتار غیرمسئولانه نسبت به ارتباط زناشویی و ازدواج است. فرآیند تعرض زمانی به وجود می‌آید که یکی از طرفین رابطه احساس کند طرف مقابلش بعضی از مسائل مورد علاقه او را سرکوب می‌کند تعارض هنگامی رخ می‌دهد که چیزی رضایت را برای شخص فراهم کرده، در حالی که همان چیز برای دیگری محرومیت را به دنبال می‌آورد. بنابراین وجود تعارض زناشویی ناشی از واکنش نسبت به تفاوت‌های فردی است و گاهی اوقات آن قدر شدت می‌یابد که احساس خشم، خشونت، کینه و نفرت حسادت و سوء رفتار کلامی و فیزیکی در روابط زوجین حاکم می‌شود و به شکل حالات تخریب و ویرانگر بروز می‌کند مانند سوء ظن و بدبینی برخی از افراد دچار مشکلی به نام بدبینی هستند و نسبت به اخلاق و رفتار دیگران حتی نزدیکانشان هم شک و تردید دارند. این معضل می‌تواند به سادگی یک زندگی را به تباهی بکشاند. زیرا شخصی که این مشکل را دارد احساس می‌کند چیزی را که می‌بیند یا می‌شنود واقعیت ندارد و با چیزی که در پشت صحنه وجود دارد تفاوت است. در واقع در ایجاد بیماری بدبینی، هم خانواده و هم

الگوهای اجتماعی و زیست شناختی هر کدام به سهم خود در این بیماری نقش دارند که متأسفانه هیچ چیز مثل بدبینی در خراب کردن یک رابطه مخصوصاً در زندگی مشترک قدرتمند نیست. فرد بدبین به خود و شریک زندگی اش صدمه می‌زند و جایی برای محبت و علاقه باقی نمی‌گذارد که ناخودآگاه این رابطه به سمت سردی روی می‌آورد و گاهی اوقات لجبازی و پافشاری روی نظرات و عقیده‌های خود و مخالفت با نظرات و عقیده‌های دیگران که این مخالفت گاهی آگاهانه و گاهی ناآگاهانه یکی از زوجین، باعث به وجود آمدن تعارض می‌شود.

بنابراین یکی از کارکردهای مراکز مشاوره و کلانتری‌ها درمان مشکلات و اختلافات خانوادگی است و پژوهش حاضر تلاش دارد تا این موضوع را بررسی نماید که آیا دواير مشاوره کلانتری‌ها در کاهش اختلافات زناشویی خصوصاً تعارضات زناشویی تأثیر داشته است؟

سوالات تحقیق:

سوال اصلی:

چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی وجود دارد؟

سوالات فرعی:

- ۱- چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی وجود دارد؟
- ۲- چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی وجود دارد؟
- ۳- چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی وجود دارد؟
- ۴- چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها با لجبازی و تعارضات زناشویی وجود دارد؟
- ۵- چه رابطه‌ای بین مشاوره کلانتری‌ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی وجود دارد؟

فرضیه‌های پژوهش:

فرضیه اصلی:

بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی:

- ۱- بین مشاوره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۲- بین مشاوره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۳- بین مشاوره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۴- بین مشاوره کلانتری‌ها با لجبازی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
- ۵- بین مشاوره کلانتری‌ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

اهمیت ضرورت تحقیق

انجام بحث و بررسی راجع به عوامل مؤثر بر تعارض زناشویی از آنجایی دارای اهمیت است که با شناخت صحیح این علل و عوامل می‌توان جهت رفع تعارضات زناشویی گام برداشت و از بسیاری پیامدهای ناگوار این مسئله از قبیل طلاق، بیماری‌های روحی و روانی و عدم جامعه پذیری صحیح فرزندان و... جلوگیری به عمل آورد تا خانواده فارغ از ویژگی‌های روانی و جسمانی می‌تواند به وظایف خود به نحو احسن رسیدگی نماید و پرورش دهنده‌ی نسل‌های بعدی باشد نسلی که خود نیز می‌باید در آینده به وجود آورنده‌ی خانواده‌ی جدید باشد. بنابراین انجام تحقیق در این زمینه اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار خواهد بود و از آنجا که عدم رسیدگی به موقع در این زمینه موجبات وخیم‌تر شدن اوضاع خانوادگی را منجر خواهد شد و اولین کسانی که در این زمینه آسیب خواهند دید فرزندان خانواده به عنوان آینده سازان جامعه است؛ لذا پرداختن به این مسئله از ضرورت اجتناب‌ناپذیری نیز برخوردار خواهد بود.

پیشینه و مفاهیم تحقیق

لجبازی: سرپیچی مداوم از دستورات دیگران و نادیده گرفتن فرمان‌های نو و جدید را لجبازی گویند.

سوء ظن: سوء ظن یا شک به معنای «گمان بد» در مقابل «حسن ظن» به معنای «گمان نیک» است. اگر به فردی که او را کاملاً نمی‌شناسیم و یا به کاری که از درستی آن اطمینان نداریم، گمان بد داشته باشیم، می‌گویند به او به آن سوء ظن داریم (احمدی، ۱۳۸۶: ۱۵).
ضرب و جرح: جرح در لغت به معنی زخم زدن بوده و به آسیب‌هایی گفته می‌شود

که موجب از هم گسیختگی بافت‌ها شده و با خونریزی ظاهری و بیرونی همراه باشد مانند خراشیدگی، بریدگی یا پارگی دست. گاه ممکن است این از هم گسیختگی همراه با شکستگی باشد بنابراین قطع عضو، سوختگی، شکستگی و بریدگی و امثال آن از انواع جرح محسوب خواهند شد (همان، ۱۵).

ترک انفاق: ترک انفاق عبارت از این است که شخص، مخارج افراد واجب‌النفقه خود را نپردازد. زن و شوهر باید در اداره خانواده، همدیگر را یاری کنند. ولی چون ریاست خانواده بر عهده مرد است، قانونگذار او را موظف به تأمین معاش کرده، تکلیف شوهر به دادن نفقه از توابع ریاست او بر خانواده است. و این وظیفه‌ناشی از حکم قانون است و ریشه قراردادی ندارد. به همین دلیل طرفین نمی‌توانند در عقد دائم، تکلیف مرد را از این امر ساقط نمایند، برخلاف عقد منقطع که هرگونه توافقی می‌تواند صورت بگیرد (کاتوزیان، ۱۳۸۴: ۶۹).

مشاوره: مشاوره مشورت و دریافت کمک اطلاعاتی درباره یک موضوع است که بین مراجع (کمک گیرنده) و متخصص (مشاور) انجام می‌گیرد. مشاوره در موضوعات و زمینه‌های مختلف علمی و برای اهداف گوناگون انجام می‌شود که در میان مردم، بیشتر جنبه روان‌شناختی آن (مشاوره روان‌شناسی) معروف است که هدف از آن بهبود وضعیت روحی-روانی و کیفیت‌بخشی به زندگی مراجع از جهت روانی است (شفیع آبادی، ۱۳۸۱: ۳۲).

فرآیند مشاوره ارتباط نزدیکی با راهنمایی دارد. هرچند راهنمایی فرآیندی گسترده‌تر را شامل می‌شود که تمام امور زندگی فردی و اجتماعی فرد را دربر می‌گیرد، مشاوره قلب برنامه راهنمایی به شمار می‌رود و از خدمات اساسی آن است. با این وصف در تاریخ روان‌شناسی مشاوره دیده می‌شود که این شاخه از روان‌شناسی، با راهنمایی به منزله فعالیتی منظم و سازمان یافته، در سال ۱۹۸۰ میلادی در شهر بوسطن ایالت ماساچوست آمریکا به وسیله شخصی به نام فرانک پارسونز که به پدر راهنمایی حرفه‌ای مشهور است، آغاز می‌شود.

پارسونز راهنمایی را ابتدا در مقیاسی کوچک و با تأکید بر راهنمایی حرفه‌ای آغاز کرد. بنابراین کار او به مثابه یک نوآوری در نظام تعلیم و تربیت با نارسایی‌هایی توأم بود و به دلیل تأکید محضش بر راهنمایی حرفه‌ای، یک بعدی به حساب می‌آمد. به این ترتیب با توجه به ضرورت‌هایی که بر لزوم تداوم راهنمایی و مشاوره احساس می‌شد، روان‌شناسی مشاوره شکل کاملتری به خود گرفت، به طوری که نظریات متعدد در این زمینه ارائه شد

و روش‌ها و فنون مختلفی معرفی گردید. (برزویی و جهانمیری، ۱۳۸۲: ۸۹).

ضرورت مشاوره در زندگی

نیاز انسان به راهنمایی و مشورت با دیگران در تصمیم‌گیری، انتخاب و به کارگیری راه‌حل‌های مناسب در زندگی، بر کسی پوشیده نیست. به خصوص در سنینی که فرد ناچار به انجام انتخاب‌های مهمی است. مسلماً چنین مشاوره‌ها و راهنمایی‌هایی کمک شایان توجهی در اقدامات درست و مناسب او خواهد داشت و از خطا رفتن راه‌ها و تصمیمات انتخابی جلوگیری خواهد نمود. بیشتر عدم موفقیت‌ها، شکست‌ها و در نیمه راه ماندن‌ها، ناشی از عدم داشتن اطلاعات کافی در زمینه موضوع و انجام انتخاب‌های نادرست است. از این رو، چنان چه انجام مشاوره در زمینه‌های مختلف، مثل مشاوره ازدواج، مشاوره در شرایط بحرانی، مشاوره شغلی و غیره اهمیت دارد، در زمینه تحصیلی نیز حایز اهمیت فراوان است. حضرت علی (ع) فرمودند: «من مشاور دوی الالباب دل علی الرشاد» کسی که با صاحبان فرد مشاوره کند به سوی رشد (سعادت) هدایت می‌شود (حسینی بیرجندی، ۱۳۸۴: ۶۶).

پیشینه تحقیق

- امان‌الهی (۱۳۹۲) به بررسی رابطه‌ی عوامل فردی، خانوادگی با اعتماد و رضایت زناشویی در کارکنان مرد و زن اداره‌های دولتی پرداخت: جامعه و نمونه آماری این پژوهش ۳۰۷ نفر به روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای از بین افراد جامعه انتخاب شدند. نتایجی که به دست آمد نشان داد که افزایش رضایت زناشویی در زوج‌ها به افزایش علاقه‌ی اجتماعی در زوج‌ها و آموزش به آن‌ها پرداخت.

- حکیمی تهرانی، فاتحی زاده (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی اثربخشی آموزش امنیت هیجانی بر تعارضات زناشویی زنان متأهل شهر اصفهان پرداختند، این پژوهش به روش شبه تجربی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل اجرا شد جامعه آماری شامل کلیه زنانی که مراجعه کننده به یکی از فرهنگسراهای شهر اصفهان با تجربه یکسال زندگی مشترک بود.

- بنی اسدی (۱۳۸۹) در پژوهش «بررسی و مقایسه عوامل اجتماعی، شخصیتی و فردی در زوج‌های سازگار و ناسازگار شهر کرمان» تعداد یک صد زوج ناسازگار در حال طلاق را با یک صد زوج سازگار، در زمینه‌های عوامل انگیزه‌ای ازدواج، پایبندی به اعتقادات

مذهبی، امور مالی، رابطه جنسی، اوقات فراغت، ترس مرضی، افسردگی و خصومت مورد مقایسه قرار داد. نتیجه این پژوهش نشان داد زوج‌های ناسازگار و سازگار در انگیزه‌های یافتن همسر، ارضای نیازهای جنسی، تداوم نسل، یافتن آرامش و سکون، حفظ دین و انجام تکالیف مذهبی و همچنین امور مالی، رابطه جنسی، اوقات فراغت، ترس مرضی و افسردگی با هم متفاوت هستند.

- ادیب (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی مقایسه تعارض زناشویی، ابعاد آن در مراجعین زن به مراکز خدمات مشاوره‌ای زنان با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌های افراد نمونه اگر چه برای حل مشکلات خانوادگی به مرکز مشاوره مراجعه کرده اند ولی در سطح تعارض آن تفاوت‌های معنا داری با افراد نداشته است. در مقایسه‌ی کاهش همکاری افزایش واکنش هیجانی کاهش روابط خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان به جدا کردن امور مالی از یکدیگر بین افراد نمونه و افراد عادی تفاوت معنا داری وجود داشت.

چارچوب نظری

در این تحقیق چارچوب نظری بر اساس دو مفهوم از بوردیو
۱- عادت‌واره‌های همسر
۲- سرمایه اجتماعی

۱- عادت‌واره‌های همسر

از دید بوردیو عادت‌واره‌ها را چنین تعریف کرده است نظامی از طبقات ترتیبات پایدار و قابل جابه‌جایی و تغییر ساختارهای یافته‌های که آماده عمل به عنوان ساختارهای در حال ساخت گرفتن هستند.

عادت‌واره‌ها همان اصولی است که عمل‌ها را تولید می‌کند، سازمان می‌دهد و نشان می‌دهد که عمل می‌تواند با پیامدها و نتایج خودش انطباق پیدا کند بدون اینکه از ابتدا اهداف آگاهانه و برای خود رابطه با خود گرفته باشد با یک سری اعمال دست یافتنی برای اهداف تنظیم کرده است.

از دید بوردیو عادت‌واره‌های همسر است هر شخصی از دوران کودکی در رابطه با افراد تجربیات مجزایی از هر شخص دیگر قرار می‌گیرد و ارزش‌ها اعتقادات خاص پیدا می‌کند که این ارزش‌ها اعتقادات درونی شده و در هر فرد می‌توان عادت‌واره‌ها گفت هر فرد با ارزش‌ها اعتقادات خانواده خود بزرگ می‌شود و در دنیای بیرون تحت تأثیر ارزش‌ها و اعتقادات افراد دیگر قرار می‌گیرد وقتی هر فرد به سن ازدواج می‌رسد برای

انتخاب همسر هر شخص باید عادت‌واره‌های همسر را مورد نظر قرار دهد. عادت‌واره‌ها به عنوان عامل مؤثری در تعارض زناشویی در این تحقیق مورد توجه است. در این تحقیق تعارض زناشویی به معنی درگیری کشمکش‌ها موجود در بین زوجین در نظر گرفته شده است که بعضاً این درگیری‌ها منجر به طلاق شده است. (رندو لوینجر: ۱۳۸۳ و تینک توی: ۱۹۸۳)

۲- سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی بورديو در مورد جنسیت مطرح می‌کند شبکه‌هایی از مردان و زنان در ارتباط با شبکه‌های روابط اجتماعی قرار می‌گیرد با هم متفاوت است شبکه روابط اجتماعی مردان وسیعتر از زنان است به دلیل نگرش جنسی که در احراز شغل برای زنان مردان وجود دارد مردان شاغل رده‌های بالا روابط اجتماعی را به فرد اختصاص می‌دهند زنان شاغل رده پایین که باعث می‌شوند مردان شبکه وسیعتری از شبکه روابط اجتماعی را به خود اختصاص می‌دهند زنان شبکه کوچکتری از شبکه روابط اجتماعی را به خود اختصاص می‌دهند که بیشتر روابط بین زنان با شبکه خویشاوندی و خانواده‌ها است تا شبکه رسمی اما مردان علاوه بر روابط خویشاوندی روابط با شبکه‌های رسمی به دلیل احراز شاغل بالا بدست می‌آورند که حمایت دریافتی مردان از سوی این شبکه روابط اجتماعی نیز بیشتر از زنان است برقراری ارتباط بیشتر مردان با زنان دوستان همکاران موجب ایجاد تعارض بین زوجین شده است.

نظریات مربوط به تعارض زناشویی

نظریه و دیدگاه ژان پیر: ژان پیر در مورد وجود تعارض دیدگاه‌های گوناگونی دارد از نظر او تعارض به معنای کشاکش و اختلاف داشتن است. در ادبیات روان‌شناسی رایج است و اشاره به موقعیتی دارد که در آن رویدادها، انگیزه‌ها، مقاصد و رفتارها و سلیقه‌ها مغایر یا مخالف با یکدیگر هستند.

بنابراین افراد نه تنها ممکن است در برخی جهات در کشاکش با دیگران باشند بلکه امکان دارد با خود نیز در تعارض باشند. نظیر موردی که از تعارض وجدانی یا تعارض در تصمیم‌گیری سخن می‌گوییم. زمانی که اهدافی را که به لحاظ اهمیت یکسان هستند دنبال می‌کنیم، اگر تلفیق آن‌ها با یکدیگر ممکن نباشد دچار تعارض خواهیم شد و هنگامی که در مورد امری، نظر دیگران را مغایر نظر خود می‌بینیم، اظهار نظر می‌کنیم

یعنی خود را ارزشمند می‌دانیم، فکر و سلیقه خود را در نظر می‌گیریم، در غیر این صورت از هر نظری می‌پرهیزیم.

یکی از ویژگی‌های عمومی افراد دارای اعتماد به نفس، راحتی در ابراز احساسات است. برخی افراد از ابراز احساسات خود واهمه دارند. چون می‌ترسند واکنش دیگران نسبت به احساسات آن‌ها منفی باشد یا احساساتشان با احساس دیگران جور نیاید. چنین افرادی از بروز تعارض و اینکه مبادا با این کشمکش مخالفت دیگران را برانگیزد نگرانند. از این رو هم‌نوایی با دیگران را از نظر دور نگاه نمی‌دارند (عسکری، ۱۳۸۰: ۳۷).

در واقع هم‌نوایی با گروه یکی از جنبه‌هایی جالب رفتار اجتماعی است. پدیده هم‌نوایی صرفاً به امر گرایش فردی برای رهنمون شدن بسنده نمی‌کند بلکه به فشار اجتماعی از طرف گروه برای هم‌نوایی کردن خود نیز می‌پردازد.

در طول تاریخ و بین جوامع مختلف، بسیاری افراد که وقتی عقاید و رفتار خاص خودشان را برای نخستین بار بروز دادند، مورد مخالفت قرار گرفتند و نکوهش شدند، یا دیگران آن‌ها را مسخره کردند. به نظر می‌رسد جامعه‌ها و گروه‌ها همواره سعی در هم‌نوا و هم‌رنگ کردن افراد با خود دارند. ظاهراً این جوامع و گروه‌ها به افراد ناهم‌نوا چندان روی خوشی نشان نمی‌دهند و به صورت‌های گوناگون چون طرد و منزوی کردن، نپذیرفتن آن‌ها و تأیید نکردن اجتماعی و حتی تنبه مستقیم با افراد ناهم‌نوا رو به رو می‌شود.

نتایج بررسی نشان می‌دهد احساس تعارض عمدتاً ناخوشایند است. از این رو به طور کلی افراد خواهان یکپارچگی و هماهنگی بوده و از تعارض گریزانند. از طرف دیگری شواهدی در دست است حاکی از اینکه بروز تعارض در روابط مابین زوجین امری طبیعی است.

بنابر نظر روان‌شناسان، زندگی توأم با سلامت روانی و اعتماد به نفس ایجاب می‌کند این مخالفت‌ها و کشاکش‌ها امری عادی تلقی شوند به عبارت دیگر کنار رفتن از سر راه مشکلات و کشمکش‌ها قابلیت ما را در برخورد با تعارض‌ها کاهش داده و ما را به لحاظ روحی و جسمی تضعیف می‌کند. (مسعودی، ۱۳۸۴: ۳۶)

دیدگاه رپشارین برنارد هوکار: از دیدگاه رپشارین تعارض دارای اثرات، علل و پیامدهای گوناگون است به همان منوال که پذیرش کشمکش‌ها باعث رشد روانی و شخصی افراد می‌شود، ترس از بروز تعارض‌ها با خطراتی همراه خواهد بود. غالب

انسان‌ها به واسطه‌ی اضطراب که حاصل تعارض است از آن اجتناب می‌ورزند مثلاً زن و شوهر در صورت بروز تعارض دچار بیم می‌شوند که نکند احساس‌های آن‌ها از یکدیگر متفاوت باشد یا اینکه مبدا به همبستگی روحی مابین آن دو خللی وارد شود. از این رو چنانچه نیازهای متفاوت به عنوان تهدید زناشویی و به مثابه کمبود همبستگی روحی قلمداد یا تجزیه شود. آنگاه خواسته‌ها و سلايق شخصی امکان بروز نخواهد یافت و یا اینکه زوجین سلیقه‌ها و احساسات خود را انکار می‌کنند در چنین حالتی افراد از حقوق اولیه روحی خود که باید نظرات و سلیقه‌های خود را داشته باشند و آن‌ها را نیز بیان کنند صرف‌نظر می‌کنند. این امر یعنی انکار نیازها و خواسته‌ها چه برای زوجین و چه در اجتماعات چند نفری، غالباً پیامدهای خوبی به همراه نخواهد داشت.

ترس از تعارض در روابط زوجین، در خانواده‌ها یا محیط بدین خاطر شکل می‌گیرد که خود تصور می‌کند چنانچه ناخشنودی خود را بروز کند، کسی او را دوست نخواهد داشت، مورد احترام قرار نمی‌گیرد، به رسمیت شناخته نخواهد شد و در نتیجه هماهنگی با دیگران را از دست خواهد داد.

این امر به نوعی از روابط منجر می‌شود که در آن افراد از هم فاصله می‌گیرند، رفتار مبتنی بر صادقانه عمل نکردن و ظاهر سازی ایجاد خواهد شد. چنانچه ما دائماً بخوایم مواظب باشیم به هماهنگی ما خدشه وارد نیاید مجبور خواهیم شد خود را دائماً کنترل کنیم. ما مجبور هستیم مواظب باشیم کسی از دست ما دچار ناراحتی و عصبانیت نشده و یا اینکه متوجه عصبانیت و دلخوری ما نشود. آنگاه می‌کوشیم نقش بازی کنیم و رفتار ما با فاصله‌گیری توأم خواهد شد. رفتار ما همواره با وانمود کردن و توأم با نداشتن صراحت خواهد بود. عواقب آن دامنگیر خود ما نیز می‌شود و در دراز مدت دچار اختلالات روان‌شناختی و روان‌تنی خواهیم شد. خطر دیگر ترس از تعارض‌ها، ایجاد سوء تفاهمات است. چنانچه ما در مورد احساسات خود سخن نگوئیم و نظر خود را ابراز نکنیم طرف مقابل به حدس و گمان روی می‌آورد.

در روابط انسانی حدس و گمان با بی‌اعتمادی همراه خواهد شد. بی‌اعتمادی و سوءظن به نوبه‌ی خود برداشت انسان را تعریف می‌کند. چنانچه ما جرأت دخالت سلیقه‌ها و علایق خود را در روابط با دیگران نداشته باشیم یعنی قادر نباشیم احساس دلخوری و عصبانیت خواسته‌ها و نیازهای خود را به صراحت بیان کنیم. آنگاه این امر در احساس دلخوری و عصبانیت خواسته‌ها و نیازها غیرکلامی و رفتار ما ظاهر می‌شود. زبان ما چیزی را می‌گوید که بر خلاف رفتار ما است و این می‌تواند عواقب وخیمی

به دنبال داشته باشد. در چنین رابطه‌ای زن و شوهر را متقابلاً آنچنان محدود کرده اند که فقط بخشی از شخصیت خود او محقق می‌سازند. آن هم بخشی از خواسته‌ها نیازها و علایق مشترک آن‌ها است. یکی از علل انکار هر گونه تعارض ممکن است در این باشد که انسان از تعارض می‌گوید و خواستار هماهنگی پایدار است. در چنین شرایطی این خطر وجود دارد که تفاوت‌های موجود ما بین زن و شوهر و یا دو فردی که با یکدیگر در تعامل اجتماعی هستند نادیده انگاشته شود. در چنین حالتی آن‌ها می‌کوشند با توسل به انطباق دادن خود، تفاوت‌ها را بی‌اهمیت تلقی کنند. (اعزازی، ۱۳۷۹: ۲۱۹)

انواع تعارض خانوادگی

۱- تعارضات زناشویی: وجود اختلافات عقیده و رفتار بین زن و مرد امری طبیعی است ولی خانواده‌هایی وجود دارند که در آن زن و مرد زندگی مشترکشان را تبدیل به یک میدان جنگ کرده‌اند رفتارها و روابطشان به شدت متزلزل و بدون سازندگی است، چنین خانواده‌ای یک خانواده تو خالی و شبه خانواده به شمار می‌رود، بسیار اتفاق می‌افتد که اطرافیان و همسایگان به ویژه بزرگان فامیل برای برقراری صلح و آشتی با آنان صحبت می‌کنند و ممکن است چنین صلحی برای مدتی برقرار شود ولی طول این آرامش به احتمال زیاد کوتاه است (شفیعی‌نیا و حسینیان، ۱۳۸۴: ۹۶).

۲- تعارضات والدین و فرزندان: نوع دیگر اختلافات شدید در خانواده‌ها عدم سازگاری فرزندان و والدین با همدیگر است. متأسفانه والدین خود را با نیازهای روز تطبیق نمی‌دهند. فرزندان نیز زمانه خودند و نه چهل سال پیش و این وضع با بزرگتر شدن و کثرت فرزندان بارزتر می‌شود اگر این اختلافات در خانواده مورد توجه قرار نگرفته و برای برطرف کردن آن‌ها اقدامی صورت نگیرد به صورت بحران جلوه‌گر خواهد شد و آسیب‌های جبران ناپذیری بر پیکر خانواده وارد می‌کند (خجسته مهر و همکاران، ۱۳۸۶: ۵۲).

علت شناسی تعارض زناشویی

تحقیقات مختلفی در حوزه روانشناسی، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی و جرم‌شناسی عوامل زیادی را برای تعارضات خانوادگی ذکر کرده‌اند که چندین علل را می‌توان به صورت زیر ذکر کرد:

علت مذهبی: شامل تفاوت‌های مذهبی (غالباً تضاد مذهبی) رفتار و عقاید خلاف

اعتقادات مذهبی؛

علت فرهنگی: شامل تفاوت‌هایی در نوع نگاه به زندگی مشترک، تفاوت‌های قومی یا شهری روستایی؛

علت زیستی: شامل نازایی و عقیمی، وضعیت چهره و مشکلات مربوط بر سلامتی و بیماری؛

علت عاطفی: شامل عواطف خشک و سرد عدم درک یکدیگر مشکلات در روابط جنسی تند خویی، پرخاشگری؛

علت اجتماعی: شامل داشتن دوستان منحرف و اعتیاد. دخالت اطرافیان و عدم انتقال از خانواده پدری؛

علت سیاسی: شامل اختلافات قبیله ای- قومی- گرایش‌های سیاسی متفاوت محدود کردن آزادی‌های طبیعی؛

علت اقتصادی: بیکاری و ولخرجی، فقر و تجمل‌گرایی (قمرانی و طباطبایی، ۱۳۸۵: ۱۲۳).

تأثیر تعارضات خانوادگی بر روابط زناشویی

تعارض‌های زناشویی تأثیر عمیق منفی بر روابط آن‌ها و پیرو آن بر بافت خانوادگی می‌گذارد. آن‌ها ممکن است روابطشان آنقدر سرد شود که ماه‌ها با یکدیگر حرف نزنند، روابط جنسی نداشته باشند، تک نفره غذا بخورند، حضور همدیگر را در یک مکان درک نکنند و در آخر ممکن است کارشان به درخواست طلاق برسد.

ابعاد تعارض

- ۱- کاهش همکاری ۲- افزایش واکنش هیجانی ۳- افزایش جلب حمایت فرزندان
- ۴- افزایش رابطه فردی با خویشاوندان یا کاهش روابط خانوادگی با خویشاوندان همسر
- ۶- کاهش رابطه جنسی ۷- جداکردن امور مالی از یکدیگر. (آدامز ۱۳۸۰: ۱۵۵)

راهکارهای حل تعارضات خانوادگی

وجود اختلاف میان دو فردی که با هم زندگی می‌کنند امری طبیعی است. چون هر چه افراد باهم تفاهم و همفکری داشته باشند، باز هم اموری وجود دارد که طرز فکر افراد در آن موارد خاص باهم متفاوت خواهد بود. اما از آنجا که هر مشکلی راه حل مخصوص به خود را دارد، رفتارها و شیوه‌های خاصی وجود دارند که با بهره‌گرفتن از

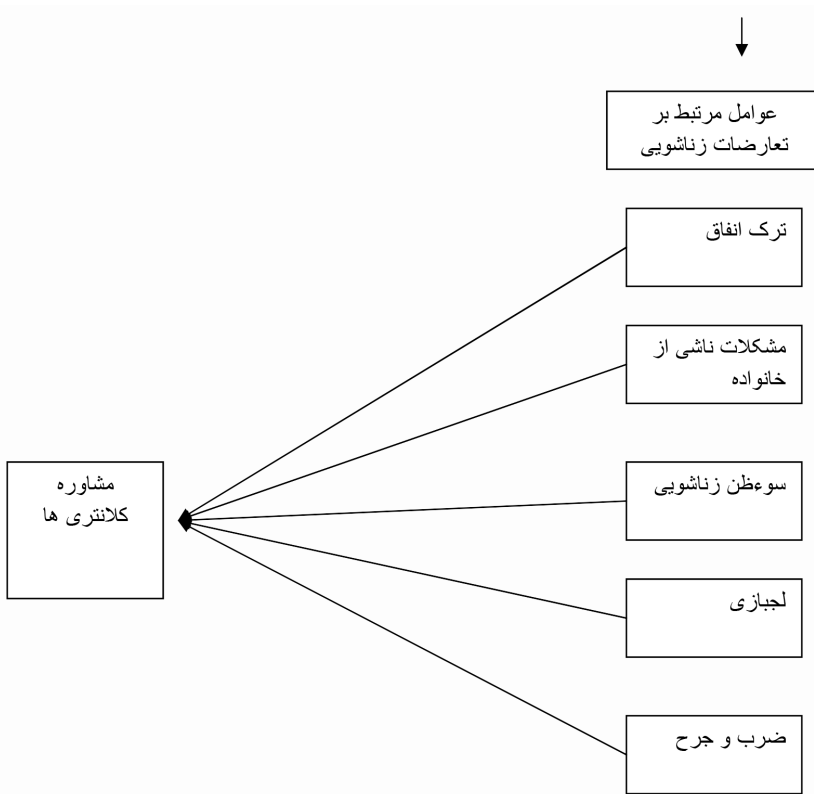

- این روشها می‌توان اختلافات را به حداقل کاهش داد (صدیق آمیز، ۱۳۸۶: ۹۰).
- ۱- دقت در مواقع ازدواج: شاید بارها و بارها شنیده یا خوانده باشید که برای زندگی موفق باید این کار یا آن کار را بکنید و آنقدر بایدها و نبایدها شنیده باشید که دیگر مجال و حوصله‌ای برای اندیشیدن در مورد آنها پیدا نکنید و غالباً موضع ما در مقابل این بایدها و نبایدها منفی و مقاومت گراست. با این حال باز هم نکته اصلی در نوع انتخاب همسر و شریک زندگی است. در واقع سوال‌های زیادی است موقع ازدواج باید بدانها جواب دهید و دقت شما کلیدی است بر موفقیت زندگی خودتان، تجربیات زندگی در عصر جدید نشان می‌دهد ضرب‌المثل در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست چندان اعتباری ندارد (آقامحمدیان شعریاف و دیگران، ۱۳۸۵: ۱۵).
- ۲- آموختن شیوه‌های ارتباط: چگونه با همسر و فرزندان خود ارتباط برقرار می‌کنید؟ به لحن صدا، نوع کلمات و رفتار خودتان در موقع برقراری ارتباط با آنها دقت کرده‌اید؟ بویژه موقعی که عصبانی هستید؟ با آرامش صحبت کردن، کلمات سنجیده به کار بردن در مواقع خشم خیلی سخت است. ولی ناممکن نیست. و آن هم نیازمند دقت، آموزش و تمرین است (صدیق آمیز، ۱۳۸۶: ۶۳).
- ۳- احترام متقابل: شروع زندگی مشترک یا صاحب فرزند شدن به معنی از بین رفتن پرده‌های احترام نیست. بلکه آثار دیگری بر رفتار احترام آمیز است. نوع دیدگاهی که به زندگی مشترک، همسر خود و فرزندان‌تان دارید در نوع و میزان احترامات تأثیری می‌گذارد که از طریق نوع صحبت‌های شما فهمیده می‌شود. آیا خانواده را موقعیتی برای رفتارهای ارباب - رعیتی یا حاکم - محکوم می‌دانید؟ شاید رفتار شما نیازمند نگرش جدید و اصلاح باشد (رودگر، ۱۳۸۸: ۹۶).
- ۴- مسئولیت پذیری: به میزانی که در زندگی مشترک از مسئولیت‌های خود در قبال همسر و فرزندان‌تان شانه خالی می‌کنید (به هر دلیلی) بر فاصله و اختلافات بین فردی خود می‌افزاید. به مسئولیت‌های خود به عنوان همسر و به عنوان پدر یا مادر چقدر آگاهی دارید؟ آیا مسئولیت شما فقط تأمین نیازهای جسمی است و دیگر هیچ؟ شاید این گفته درست باشد که "هزار نکته باریکتر از مو اینجاست (حسنی راد، ۱۳۷۹: ۱۹).
- ۵- صداقت: دروغ همچون رنگ سیاهی است که بر دیوار زده می‌شود. بی‌اعتمادی، سوءظن به یکدیگر و دورویی حاصل بذر دروغ است، هرچند کوچک و جزئی باشد. سعی بر وفا کردن به قول‌ها و عهدهایی که کرده‌اید زندگی‌تان را محکم‌تر و شاداب‌تر می‌کنند. اما دروغ‌ها (چه کوچک و چه بزرگ) بر روی هم جمع می‌شوند و بنیان خانواده

را متزلزل می‌کنند.

۶- قهر نکنید: می‌گویند دعوا و قهر مزه زندگی است. اما سعی کنید شما آن را نچشید. اولین قهر در زندگی مشترک شروعی برای قهرهای دیگر است. قهر کردن فرصت‌ها را برای منطقی دیدن، تصمیم درست گرفتن از شما می‌گیرد. در اختلافات خود حداکثر سعی را داشته باشید که راهی برای ارتباط مجدد باقی بماند. موقع بستن درها طوری آن‌ها را ببندید که باز کردنشان نیازمند شکستن درها نباشد (آقامحمدیان شعریاف، ۱۳۸۵: ۲۹).

مدل مفهومی

روش‌شناسی تحقیق

در این پژوهش از دو روش برای گردآوری اطلاعات استفاده شده است: روش گردآوری اطلاعات مربوط به فرضیه‌ها به صورت میدانی انجام می‌گیرد همچنین جهت

جمع آوری تئوری‌ها و تعاریف موجود در این تحقیق از کتابخانه، اینترنت و مطالعه کتب و تحقیقات دیگران نیز استفاده خواهد شد. بنابراین روش گردآوری اطلاعات بصورت ۱- پیمایشی ۲- اسنادی است. این تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی برپایه روش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۵۸۰ نفر از زنان مراجعه کننده به مشاوره‌های کلانتری‌های فرماندهی انتظامی شهرستان بافت در سال ۱۳۹۴ است که نمونه‌ای به حجم ۲۶۵ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شد. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه تعارضات زناشویی است. که یافته‌های تحقیق با استفاده از نرم‌افزار Spss^{۱۸} به روش آزمون همبستگی پیرسون و اسپرمون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌های تحقیق

تجزیه و تحلیل داده‌ها (بررسی فرضیه‌های تحقیق)

فرضیه اصلی:

بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

H^۰- بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.

H^۱- بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول ۱: ضرایب همبستگی بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی

متغیر	مشاوره کلانتری‌ها						نوع ارتباط
	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری	تعداد	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری	تعداد	
تعارضات	۰/۳۰۸**	۰/۰۰۰	۲۶۵	۰/۶۴۰**	۰/۰۰۰	۲۶۵	دارد

* در سطح معنی داری ۰/۰۵، ** در سطح معنی داری ۰/۰۱

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با ۰/۳۰۸ است که مقدار معنی داری در سطح ۰/۹۹ درصد برابر ۰/۰۰۰ است یعنی $\text{sig} > ۰/۰۱$ است. بنابراین فرض H^۰ رد می‌شود و فرض H^۱ تأیید می‌شود. ؛ لذا با توجه به این نتایج می‌توان گفت که بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد؛ ؛ لذا فرض صفر در سطح ۰/۰۱ رد می‌شود و فرضیه خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی ۱

بین شماره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
 H_0 : بین شماره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.
 H_1 : بین شماره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۲: ضرایب همبستگی بین شماره کلانتری‌ها با ترک انفاق و تعارضات زناشویی

متغیر	تعارضات زناشویی						نوع ارتباط
	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری	تعداد	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری	تعداد	
شماره کلانتری‌ها با ترک انفاق	** ۰/۸۴۱	۰/۰۰۰	۲۶۵	** ۰/۴۹۳	۰/۰۰۰	۲۶۵	دارد

* در سطح معنی داری ۰/۰۵، ** در سطح معنی داری ۰/۰۱

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با ۰/۸۴۱ است که مقدار معنی داری در سطح ۰/۹۹ درصد برابر ۰/۰۰۰ است یعنی $\text{sig} > ۰/۰۱$ است. بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 تأیید می‌شود.؛ لذا با توجه به این نتایج می‌توان گفت که بین ترک انفاق و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد؛؛ لذا فرض صفر در سطح ۰/۰۱ رد می‌شود و فرضیه خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی ۲

بین شماره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
 H_0 : بین شماره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.

H_1 : بین شماره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۳: شماره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی

متغیر	تعارضات زناشویی						شماره کلانتری‌ها با مشکلات ناشی از خانواده
	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری	تعداد	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری	تعداد	
دارد	۰/۵۴۱**	۰/۰۰۰	۲۶۵	۰/۴۱۳**	۰/۰۰۰	۲۶۵	مستقیم

* در سطح معنی داری ۰/۰۵، ** در سطح معنی داری ۰/۰۱

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با ۰/۵۴۱ است که مقدار معنی داری در سطح ۰/۹۹ درصد برابر ۰/۰۰۰ است یعنی $\text{sig} > ۰/۰۱$ است. بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 تأیید می‌شود. لذا با توجه به این نتایج می‌توان گفت که بین مشکلات ناشی از خانواده و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد؛ لذا فرض صفر در سطح ۰/۰۱ رد می‌شود و فرضیه خلاف تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی ۳

بین شماره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
 H_0 : بین شماره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.
 H_1 : بین شماره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۴: ضرایب همبستگی بین شماره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی

متغیر	تعارضات زناشویی						شماره کلانتری‌ها با سوءظن زناشویی
	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری	تعداد	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری	تعداد	
دارد	۰/۴۵۷**	۰/۰۰۰	۲۶۵	۰/۴۹۹**	۰/۰۰۰	۲۶۵	مستقیم

* در سطح معنی داری ۰/۰۵، ** در سطح معنی داری ۰/۰۱

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با ۰/۴۵۷ است که مقدار معنی داری در سطح ۰/۹۹ درصد برابر ۰/۰۰۰ است یعنی $\text{sig} > ۰/۰۱$ است. بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 تأیید می‌شود.

؛ لذا با توجه به این نتایج می توان گفت که بین سوءظن زناشویی و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد؛ ؛ لذا فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و فرضیه خلاف تأیید می شود.

فرضیه فرعی ۴

بین شماره کلانتری ها با لجبازی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
 H_0 : بین شماره کلانتری ها با لجبازی و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.
 H_1 : بین شماره کلانتری ها با لجبازی و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۵: ضرایب همبستگی بین شماره کلانتری ها با لجبازی و تعارضات زناشویی

متغیر	تعارضات زناشویی						نوع ارتباط
	ضریب همبستگی پیرسون		ضریب همبستگی اسپیرمن		ضریب همبستگی پیرسون		
شماره کلانتری ها با لجبازی	تعداد	۲۶۵	تعداد	۲۶۵	تعداد	۲۶۵	دارد
	معنی داری	۰/۰۰۰	معنی داری	۰/۰۰۰	معنی داری	۰/۰۰۰	

* در سطح معنی داری $0/05$ ، ** در سطح معنی داری $0/01$

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با $0/475$ است که مقدار معنی داری در سطح $0/99$ درصد برابر $0/000$ است یعنی $sig > 0/01$ است. بنابراین فرض H_0 رد می شود و فرض H_1 تأیید می شود. ؛ لذا با توجه به این نتایج می توان گفت که بین لجبازی و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت و معنی دار وجود دارد؛ ؛ لذا فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و فرضیه خلاف تأیید می شود.

فرضیه فرعی ۵

بین شماره کلانتری ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.
 H_0 : بین شماره کلانتری ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی رابطه وجود ندارد.
 H_1 : بین شماره کلانتری ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۶: ضرایب همبستگی بین مشاره کلاتری‌ها با ضرب و جرح و تعارضات زناشویی

متغیر	تعارضات زناشویی						مشاره کلاتری‌ها با ضرب و جرح
	ضرب		جرح		تعارضات زناشویی		
مشاره کلاتری‌ها با ضرب و جرح	ضرب همبستگی	سطح معنی	تعداد	ضرب همبستگی	سطح معنی	تعداد	مشاره کلاتری‌ها با ضرب و جرح
۰/۲۱۶**	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۲۶۵	۰/۴۱۸**	۰/۰۰۰	۲۶۵	۰/۲۱۶**

* در سطح معنی داری ۰/۰۵، ** در سطح معنی داری ۰/۰۱

نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده برابر با ۰/۲۶۱ است که مقدار معنی داری در سطح ۰/۹۹ درصد برابر ۰/۰۰۰ است یعنی $\text{sig} > ۰/۰۱$ است. بنابراین فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 تأیید می‌شود. لذا با توجه به این نتایج می‌توان گفت که بین ضرب و جرح و تعارضات زناشویی یک نوع همبستگی مثبت وجود دارد؛ لذا فرض صفر در سطح ۰/۰۱ رد می‌شود و فرضیه خلاف تأیید می‌شود.

نتیجه گیری

سازمان‌هایی که در بطن جامعه قرار دارند و به طور مستقیم با عامه مردم ارتباط دارند نقش حساسی در شکل‌گیری ذهنیات مردم و باورهای آن‌ها درباره سازمان‌ها و در سطح کلان دولت دارند. یکی از این سازمان‌ها نیروی انتظامی می‌باشد که با مردم ارتباط مستقیم دارد و این سازمان جهت ارائه خدمات بیشتر در سطح جامعه اقدام به راه اندازی مراکز مشاوره و مددکاری اجتماعی نموده است. همان‌طور که می‌دانیم مراجعه این افراد به مکان‌هایی مانند مراکز مشاوره و مددکاری اجتماعی که اغلب به صورت خود انگیزشی و داوطلبانه است، نیازمند اعتماد به سازمان مذکور است. در این میان مراجعات بعدی افراد در صورتی تکرار می‌شود که این اعتماد بیشتر شده باشد یا حداقل کم نشده باشد. تأسیس این مراکز توسط نیروی انتظامی ایجاد رابطه صمیمی با مردم همراه با اعتماد متقابل مردم و پلیس می‌باشد، به نظر می‌رسد نیروی انتظامی تا اندازه‌ای در دست یابی به این هدف خود موفق عمل نموده است و نیز همان‌گونه که در مطالب پیشین نیز گوشه اشاره‌ای شده است می‌توان از طرق مختلف این مراکز یا مراکز مشابه را در سطوح گسترده‌تری راه اندازی کرد و به شیوه‌های مختلف افراد را جهت حل مسائل خویش به این مراکز دعوت نمود و از طریق سرمایه‌گذاری بیشتر بر روی این اعتماد مبنایی زمینه را برای تأثیرگذاری بیشتر بر ابعاد مختلف فرد از جمله سبک زندگی و سبک فکری و

غیره فراهم نمود و از این طریق بتوان بر شمار زیادی از افراد که به صورت خودانگیزی به این مراکز مراجعه می‌کنند تأثیر مثبت گذاشت. لازم به ذکر است که انجام چنین امری با برنامه‌ریزی دقیق به همراه کارشناسان ذیربط مانند جامعه‌شناسان و مددکاران اجتماعی و... و نیز تخصیص امکانات و نیروهای متخصص امکان‌پذیر می‌باشد که به نظر در مدتی نه چندان طولانی اثرات آن را بتوان دید.

نتایج این تحقیق نشان می‌دهد تعارض به طور طبیعی در تمام زمینه‌های شغلی، تحصیلی، خانوادگی، ازدواج و در سطح فردی و جمعی روی می‌دهد. روابط خانوادگی فشرده‌ترین موقعیت برای تعارضات بین فردی است. روابط عاطفی و عاشقانه زمینه را برای محک زدن جدی مهارت‌های آموخته شده برای زندگی مهیا می‌کنند. در ارتباط بین افراد، تعارض وقتی بروز می‌کند که فرد بین اهداف، نیازها و یا امیال شخصی خودش و اهداف، نیازها و امیال شخصی طرف مقابلش ناهمسازی و ناهمخوانی می‌بیند به طور کلی، طراوت و سلامت خانواده تا اندازه‌ای به میزان تعارض در خانواده و نوع تعارضی که تجربه می‌کنند، بستگی دارد. تعارضات در خانواده اغلب منجر به استرس و شروع اختلافات تا مرز طلاق و جدایی می‌شود.

پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین مشاوره کلانتری‌ها بر تعارضات زناشویی شهر بافت انجام پذیرفت در این پژوهش به بررسی رابطه و تأثیر بین مشاوره کلانتری‌ها بر تعارضات زناشویی پرداخته شد که نشان داد بین مشاوره کلانتری‌ها و تعارضات زناشویی رابطه وجود دارد. نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه خود زوج، در تحقیقات زیادی به عنوان متغیر تأثیرگذار بر رضایت زناشویی بررسی شده است ولی عاملی که در این تحقیق به آن اشاره شد و یکی از مشکلات امروزه زوج‌های جوان به خصوص در این پژوهش، رویارویی با باورها و طرحواره‌های ناسازگاری است که از خانواده مبدأ به خانواده هسته‌ای تازه شکل گرفته تحمیل می‌شود که همین امر زمینه‌ساز تعارض به خصوص در روزهای نخستین ازدواج می‌شود. در این تحقیق نشان داده شد که ضرب و جرح، مشکلات ناشی از خانواده، ترک انفاق و... می‌تواند باعث تعارضات در خانواده شود.

پیشنهادات

براساس تجربیات و محدودیت‌هایی که پژوهش‌گر در فرآیند این مطالعه با آن‌ها مواجه شد، منتج به ارائه پیشنهادهایی شده که می‌تواند محققین آتی را یاری دهد.

- با توجه به اینکه پژوهش حاضر، بر روی مراجعه کننده گان به مشاوره کلانتری های نیروی انتظامی بافت اجرا شد، لذا پیشنهاد می شود چنین پژوهش هایی را در سطح سایر دانشگاه های کشور اجراء شود تا مشخص شود نتایجی که به دست می آید با نتایج پژوهش حاضر چه وجه تمایز یا تشابهی دارد.

- لازم است نظر مراجعه کنندگان را نسبت به ملاک های تعارضات زندگی قبل از ازدواج و مدتی بعد از ازدواج سنجیده شود تا اطلاعات دقیق تری به دست آید.

- از آنجایی که ازدواج یکی از مهم ترین مراحل زندگی هر فرد است و از حساسیت زیادی برخوردار است، لازم است که محققین، جامعه شناسان، مسئولین به این امر توجه و اهمیت زیادی قائل شوند و در جهت شناسایی عوامل تأثیرگذار بر سازگاری زناشویی بکوشند و پژوهش های بیشتری انجام دهند.

- ارائه امکانات مشاوره ای برای زوج های جوان که در شرف زندگی مشترک هستند، می تواند آن ها را به سازگاری بیشتر در طول زندگی رهنمون سازد.

منابع

- آقامحمدیان شعیب، حمیدرضا، و دیگران (۱۳۸۵). بررسی عوامل مؤثر در تحکیم خانواده و رضایت مندی زناشویی، در: چکیده مقالات همایش تقویت نظام خانواده و آسیب شناسی آن، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی.

- احمدی، رضا (۱۳۸۶). چگونگی حل تعارضات. قم: انتشارات نور.

- اعزازی، شهلا (۱۳۷۹). تعارضات زناشویی. تهران: نشر مهر.

- برزویی، مهرانگیز و جهانگیری، شهربانو (۱۳۸۲). بررسی تأثیر روان درمانی خانواده بر میزان انصراف از طلاق در خانواده های متقاضی مراجعه کننده به دادگاه مدنی خاص شهرستان شیراز، پایان نامه ارشد، دانشگاه شیراز

- جهانگیرزاده، علی (۱۳۷۵). رضایت زناشویی، روزنامه همشهری، ۲۷/۱۰/۷۵.

- حسینی راد، محمد (۱۳۷۹). خانواده و تعارضات آن. تهران: نشر ققنوس.

- حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۸۴). خانواده درمانی و مشاوره ازدواج و زناشویی، تهران: اساطیر

- حسینیان، سیمین، شفیع نیا، اعظم (۱۳۸۴). بررسی تاثیر آموزش مهارت های حل تعارض بر کاهش تعارض های زناشویی زنان. اندیشه های نوین تربیتی. سال ۱. شماره ۴.

- خجسته مهر، رضا و شکرکن، حسین و امان الهی فرد، عباس (۱۳۸۶). پیش بینی موفقیت و شکست رابطه زناشویی

بر اساس مهارت های اجتماعی. فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز. سال ۲. شماره ۶. صص ۵۲-۳۳

- رودگر، باقر. (۱۳۸۸). مقیاس های سنجش خانواده، تهران: بعثت

- ساروخانی، باقر (۱۳۷۹). اثرات اشتغال زنان بر خانواده. امور فرهنگی دانشگاه تهران.
- شفیق آبادی، عبدالله (۱۳۸۱). ضرورت مشاوره و راهنمایی. تهران: نشر اندیشه.
- صدق‌آمیز، خدیجه (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر بر سازگاری زناشویی در شهر شیراز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انسانی شیراز.
- عبدالهی، آرش. (۱۳۸۴). تعارضات زناشویی، مجله سپند، شماره، ۳۵.
- عسکری، حسین (۱۳۸۰). نقش بهداشت روان در ازدواج، زندگی زناشویی و طلاق، تهران گفتگو.
- غضنفری، محمدرضا (۱۳۸۵). بررسی نظریه‌های تعارضات خانوادگی. نشریه پیام، شماره ۱۴۵.
- قمرانی، امیر و طباطبایی، سمانه‌سادات (۱۳۸۵). بررسی روابط عاشقانه زوجین ایرانی و رابطه آن با رضایت زناشویی. مجله تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره. سال ۵. شماره ۱۷. ص ۹۵-۱۰۹.
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۴). حقوق خانواده، تهران، میزان، چاپ چهارم.
- گلدنبرگ، ایرنه. گلدنبرگ، هربرت (۲۰۰۰). خانواده درمانی. ترجمه ح. حسین شاهی، س. نقشبندی، ا. ارجمند. تهران، انتشارات روان.
- گیندنز، آنتونی (۱۳۸۱). نظریه‌های جامعه‌شناسی. ترجمه اسماعیل قدیمی، تهران: قصیده‌سرا.
- میر احمدی زاده، اصغر (۱۳۸۲). تعارضات و راه حل‌های آن در زوجین، تهران: نشر نی.
- یونگ و لانگ (۱۹۹۸). زناشویی درمانی. ترجمه عابدی نایینی، تهران، رشد.

